

2014 DEREKAS ÉV VOLT BESZÁMOLÓ AZ MTA KUTATÓHÁLÓZATÁNAK TELJESÍTMÉNYÉRŐL

Török Ádám

az MTA rendes tagja, az Akadémia főtitkára

Az elmúlt években megújult kutatóhálózat tavaly már nem változott, a korábban elkezdett programok kiteljesedtek. Az új kutatóközpontokban kikristályosodtak azok a tapasztalatok, amelyek a szükséges „finomhangolást” megalapozzák.

„A kutatóintézet-hálózatban dolgozók tavalyi átlagléttszáma 4090 volt. Ezen belül a kutatók száma meghaladta a 2400 főt, amely csaknem megegyezik az előző évvel. Immár harmadik éve nő a 35 év alattiak, a nők és a PhD-fokozattal rendelkezők száma a kutatóközpontokban- és intézetekben” – állapítja meg a főtitkár által előterjesztett dokumentum, amelyet a Közgyűlés elfogadott.

Dinamikus publikációs teljesítmény

Az akadémiai kutatóintézet-hálózatban 2014-ben 5977 tudományos publikáció született, lényegében ugyanannyi, mint 2013-ban (5970). Az egy évvel ezelőtti adatokhoz képest a publikációk száma az élettudományok területén 10 százalékkal, a humán- és társadalomtudományok terén 5 százalékkal nőtt, míg a matematikai és természettudományok területén 7 százalékkal csökkent.

A rangos folyóiratokban közölt (impaktfaktoros) publikációk száma 2304 a 2013-as 2228-hoz képest. A tavalyi közlemények közül

572 az élettudományok, 1634 a matematikai és természettudományok, 98 pedig a humán- és társadalomtudományok területén született meg. Mindhárom tudományterület publikációs teljesítménye dinamikus (átlagosan 23 százalékos, de az élettudományok, valamint a humán- és társadalomtudományok területén 40 százalékos) növekedést mutat. A 2014-es publikációk átlagos impaktfaktora az élettudományok területén 4,85; a matematikai és természettudományok területén 2,81; a humán- és társadalomtudományok terén pedig 2,35.

Az MTA tíz kutatóközpontjának és öt kutatóintézetének költségvetési támogatása 2014-ben majdnem elérte a 25 milliárd forintot. A Lendület-kutatócsoportok száma 2014-ben 18-cal gyarapodott; a támogatási időszaktól eredményesen záró Lendület-kutatócsoportok pedig kutatóintézeti keretek közé integrálódtak be. A nem akadémiai intézményekben működő kiemelkedő tudományos műhelyek, vagyis a támogatott kutatócsoportok száma jelenleg 89. Az egyetemi Lendület-kutatócsoportok és a támogatott kutatócsoportok éves költségvetési támogatása több mint 3,5 milliárd forint volt. Az egyetemi Lendület-kutatócsoportok és a támogatott kutatócsoportok publikációs teljesítménye –

a projektidőszak derekához közeledve – nagymértékben (másfélszeresére–kétszeresére) nőtt.

Egységes pályázati rendszer

„Az MTA évek óta nagy hangsúlyt fordít arra, hogy a kutatóhelyeknek juttatott közvetlen költségvetési támogatás mellett kiválósági pályázatokkal készítse fel a kutatóhálózatát az új kihívásokra” – emlékeztet a beszámoló. A dokumentum szerint 2014-re az MTA pályázatainak összessége egységes rendszerré állt össze. Az emberierőforrás-fejlesztést szolgálja a fiatal kutatói álláshelyrendszer, az MTA Posztdoktori program, a Bolyai-program, a Lendület program, az MTA támogatott kutatócsoporti program, az MTA vendégkutatói programja, valamint a kutató professor emeritus rendszer.

A tavaly indított akadémiai-egyetemi kiválósági együttműködési programról a beszámoló megállapítja, hogy a humán erőforrás és az infrastruktúra-fejlesztés szempontjából is nagy jelentőségű, és a jövőben feltétlenül bővítendőnek nevezi a kezdeményezést.

Az MTA három kutatóintézetének integrálása a martonvásári telephelyre

Az Akadémia középtávú tervei között szerepel, hogy az MTA intézményhálózatának meg-

újítása során létrehozott Agrártudományi Kutatóközpont optimális elhelyezése érdekében a kutatóközpontot alkotó négy intézet közül a jelenleg budapesti telephelyen működő Növényvédelmi Kutatóintézetet, valamint a Talajtani és az Agrokémiai Kutatóintézetet az MTA Agrártudományi Kutatóközpont centrumába, Martonvásárra kívánja koncentrálni, oda, ahol a Mezőgazdasági Intézet jelenleg is működik. Ezen a helyszínen rendelkezésre áll megfelelő beépíthető terület és ahhoz kapcsolódó szabadföldi kísérleti tér.

Ezzel a többéves folyamattal – amelynek minden részletét az érintett intézményekkel együttműködve kívánja az Akadémia megvalósítani – a kutatói elit olyan integrációja jöhet létre, amely már számos uniós országban bizonyítottan bevált. A tudományos erőforrások koncentrációjával, az interaktív kutatási lehetőségek kihasználásával, a szervezethez javításával megvalósítható a kutatócentrumok létrehozásának koncepciójában megfogalmazott ésszerű, takarékos, nemzetközi szintű és hatékony működés.

A tervek szerint az Állatorvostudományi Kutatóintézet eredeti telephelyén, Budapesten, a SZIE Állatorvos-tudományi Karának közelében maradna a két intézmény eddigi szoros együttműködésére való tekintettel.

